

به دنبال ایجاد شبکه ملی مدیریت نوآوری و شکوفایی

گفتگو با مهندس عباس سلمان پور - دبیر اجرایی ستاد نوآوری و شکوفایی وزارت صنایع و معادن

اشاره:

بخش صنعت و معدن بخشی پایدار از حیث اقتصادی، کارآفرینی و اشتغالزایی در کشور محسوب می‌شود و اگر حرکت خوبی در آن صورت گیرد، توسعه اقتصادی و شکوفایی و کارآفرینی را به دنبال خواهد داشت. بر این اساس و پیرو نام گذاری سال ۱۳۸۷ به نام سال نوآوری و شکوفایی توسط مقام معظم رهبری و به دستور مهندس محرابیان - وزیر صنایع و معادن - ستاد نوآوری و شکوفایی وزارت صنایع و معادن شکل گرفت.

وزارت صنایع و معادن بیش از آنکه نیروهایش را گسترش دهد در راستای بکارگیری نیروهای جوان در بخش‌های خصوصی و محقق ساختن اهداف نظام می‌اندیشد امید است تا با مطرح ساختن بحث نوآوری در بخش صنعت و معدن و سایر بخش‌ها به شکوفایی و توسعه همه جانبه در کشور دست یابیم.

بنابر اهمیت موضوع، گفتگویی با مهندس عباس سلمان پور - دبیر اجرایی ستاد نوآوری و شکوفایی وزارت صنایع و معادن ترتیب دادیم تا ضمن آشنایی با اهداف و فعالیت‌های این ستاد با اهم برنامه‌های وزارت صنایع و معادن در خصوص تحقق منویات مقام معظم رهبری در سال نوآوری و شکوفایی آشنا شویم. متن این گفتگو از نظر تان می‌گذرد:

راه اندازی شد که هدف این کار گروه‌ها ایجاد تعامل و پیوند میان سازمان‌های تخصصی در یک حوزه تخصصی بود به طور مثال در حوزه معدن و صنایع معدنی کار گروه تخصصی شکل گرفته است که در این کار گروه سازمان‌های دولتی ذیربط مثل سازمان زمین شناسی، سازمان توسعه و نوسازی معادن و معاونت امور معادن وزارت صنایع و معادن با حضور NGO ها و فعالان بخش خصوصی جلساتی تشکیل دهند و مشکلاتشان را در خصوص همکاری‌های فیما بین مطرح سازند تا در نهایت به وحدت کلامی در هر حوزه تخصصی دست یابند.

به این ترتیب چند کار گروه با عنوان کار گروه معدن و صنایع معدنی، کار گروه صنایع، کار گروه صنایع کوچک، کار گروه علوم زمین و کار گروه ابعاد کلان شکل گرفت.

از برنامه‌های دیگر این ستاد برگزاری نمایشگاهی با عنوان دستاوردهای نوآوری و شکوفایی وزارت صنایع و معادن طی چند ماه آینده است بدین ترتیب که در این نمایشگاه طرح‌های نو و متنوع در حوزه‌های مختلف صنایع و معادن جهت عموم و مسئولین به نمایش گذاشته می‌شود همچنین در اواخر سال و یا اوایل سال آینده، نمایشگاه دیگری جهت نمایش شکوفایی این طرح‌ها و پیرو آن رفع برخی مشکلات مربوط به صنعت و معدن و افزایش اشتغالزایی برپا خواهد شد.

از برنامه‌های دیگر اینکه شاخص‌های نوآوری را در کشور شناسایی کرده و به وضعیت نوآوری در حوزه صنعت و معدن پی ببریم که در این خصوص فعالیت‌های زیادی نیز صورت گرفته تا نوآوری را به صورت کمی درآوریم و در نهایت بررسی نماییم که وضعیت نوآوری در کشور

بخش‌های صنعت بود بدین ترتیب که یک ستاد اجرایی در هر یک از سازمان‌های زیر مجموعه وزارت صنایع و معادن از جمله: سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن صنایع معدنی، سازمان زمین شناسی، سازمان صنایع کوچک، شهرک‌های صنعتی، بانک صنعت و معدن، سازمان استاندارد، شرکت دخانیات و... تشکیل شود تا موانع و مشکلات نوآوری را بصورت تخصصی مورد بررسی قرار دهد. وظیفه دیگر این ستادها علاوه بر شناخت مشکلات و موانع عدم نوآوری، دستیابی به اهداف و مأموریت‌ها در راستای برنامه‌های از پیش تعیین شده و ارائه راهکار جهت حل مشکلات می‌باشد.

در واقع هدف، تحقق اهداف و برنامه‌های سازمانها با استفاده از جمع‌آوری افکار و ایده‌های جدید است تا در نتیجه مجموعه وزارت صنایع و معدن بتوانند به اهداف چشم‌انداز ۲۰ ساله دست یابند و این میسر نیست مگر با بکارگیری ایده‌های نو در فعالیت‌های روزمره.

در بحث شکوفایی یکی از فعالیت‌های ستاد، شناسایی طرح‌های نیمه تمام بود. طرح‌هایی که در طی چند سال اخیر بنا به دلایل اقتصادی، قانونی و اجرایی و... در سازمان‌های مختلف به سرانجام نرسیده بود که طی برنامه‌ریزی‌های ستاد تصمیم گرفته شد تا این طرح‌ها به همراه موانع و مشکلات آنها شناسایی شود و راهکارهای مناسب جهت اجرایی شدن آنها اتخاذ شود.

نکته دیگر، بحث کار گروه‌های تخصصی بود که توسط ستاد

در خصوص اهداف و برنامه‌های ستاد نوآوری و شکوفایی وزارت صنایع و معادن و جهت گیری‌های پیش‌بینی شده در سال ۸۷

توضیحاتی ارائه دهید؟ در ابتدای سال، این ستاد مباحثی را در خصوص نوآوری و وضعیت آن در ایران و سایر کشورهای جهان مطرح ساخت و طی چند ماه مطالعاتی در خصوص واحدهای تحقیق و توسعه در حوزه صنعت و معدن صورت داد و شناسایی‌های لازم انجام شد و ستاد با برگزاری جلساتی با حضور نمایندگان تمام سازمان‌ها و برگزاریدگان وزارت صنایع و معادن فعالیت خود را آغاز کرد.

از جمله عملکردهای ستاد، وارد ساختن بحث نوآوری و شکوفایی بصورت تخصصی و در هر یک از

ما چه تفاوتی با سالهای گذشته داشته است و برای اینکه بتوانیم یک کشور نوآور شویم و به استانداردهای جهانی دست پیدا کنیم چه مسائلی را باید در نظر بگیریم و در چه زمینه‌هایی سرمایه‌گذاری نماییم و چگونه به بحث تحقیق و توسعه بپردازیم؟

آیا صرفاً حمایت‌های مالی از طرح‌ها و ایده‌ها صورت می‌دهید یا در حوزه‌های قوانین و مقررات و اجرای پروژه‌ها، تامین مالی و قانون کپی رایت و تجاری‌سازی نیز گام‌هایی برداشته شده است؟

در حال حاضر سازمان‌های مختلفی در خصوص حمایت از نوآوران وجود دارد از جمله پارک‌های فناوری، اداره ثبت اختراعات و با اداره کل ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی وزارت علوم که هر کدام وظایف خود را انجام می‌دهند به عنوان مثال؛ اداره ثبت اختراعات تنها وظیفه جمع‌آوری ایده‌ها را دارد و واقعیت امر این است که پس از ثبت ایده، فرد نوآور نمی‌داند این طرح باید از طریق کدام ارگان دولتی حمایت شود اگر به عنوان مثال این طرح در مورد قطعه‌ای از خودرو است آیا وزارت صنایع و معادن چارچوبی دارد که پاسخگوی این طرح باشد و آیا حمایت می‌شود یا خیر؟

متأسفانه به دلیل اینکه چنین ساختارهایی در کشور وجود ندارد و سازمان‌هایی که در کشور این فعالیت را انجام می‌دهند، هر کدام به صورت مستقل عمل می‌کنند در نتیجه برآمد و نتیجه کار مطلوب نمی‌باشد. دیگر اینکه هنوز قانون مالکیت فکری در کشور به صورت اجرایی در نیامده است به طوری که بسیاری از افراد حاضر نیستند ایده و طرح تازه خود را ارائه دهند تا مبادا طرحشان به نام دیگری ثبت شود.

در نتیجه در قالب ستاد نوآوری و شکوفایی در حوزه صنعت و معدن سامانه‌ای طراحی شده است که شامل سه بخش است: سامانه مدیریت طرح، سامانه بورس ایده و سامانه مدیریت فکری و معنوی که در هر یک از این سامانه‌ها راهکارهایی اندیشیده شده است.

در ستاد ساز و کاری طراحی شده است که سازمان‌های زیر مجموعه وزارت صنایع و معادن در آن حضور دارند به این صورت که در ابتدا فرد نوآور مشکل خود را در خصوص اجرای طرح عنوان می‌کند سپس طرح مورد بررسی دقیق قرار می‌گیرد تا مشخص شود که طرح علمی و کاربردی است یا خیر پس از آن طرح به کمیته‌ای متشکل از بانک صنعت و معدن، صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع و صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری الکترونیک، ارجاع می‌شود که این بانک و دو صندوق بررسی‌های لازم را صورت می‌دهند تا در صورت لزوم زمینه‌های ارائه تسهیلات و وام فراهم گردد. پس از اخذ وام در صورتیکه طرح نیاز به حمایت اجرایی داشته باشد به سازمان‌های مربوط ارجاع شود به طور مثال در خصوص اختصاص زمین برای اجرای پروژه سازمان شهرک‌های صنعتی می‌تواند حمایت نماید و در صورتیکه طرح مربوط به صنایع نو باشد، سازمان گسترش می‌تواند

طرح را حمایت نموده و یا در اجرای آن شراکت نماید. در نهایت هدف این سامانه بررسی مباحث مختلف مالی و تجاری طرح با مدیریت مشخص است تا در نهایت فکر اولیه به ایده تجاری تبدیل شده و کارآفرینی ایجاد گردد.

نحوه تعامل ستاد با دانشگاه‌ها و مراکز عالی چگونه است؟

یکی از برنامه‌های ستاد، ارائه راهکارهایی جهت ارتباط صنعت و دانشگاه و بخصوص بحث‌های

همراه دستاوردهایشان به نمایشگاه‌ها و همایش‌های مختلف معرفی نماید بدین ترتیب این تعامل دوسویه میان بخش خصوصی و دولتی برقرار می‌شود. در هر صورت ستاد، علاوه بر اخذ طرح‌ها و شناخت مشکلات و ارجاع آن به بخش‌های بالاتر، استفاده از نظرات بخش خصوصی را نیز مد نظر دارند. همچنین ستاد در بخش دیگری پس از شناسایی طرح‌ها و مشکلات آنها در کارگروه‌های تخصصی، راهکار

هدف، تحقق اهداف و برنامه‌های سازمانها با استفاده از جمع‌آوری افکار و ایده‌های جدید است تا در نتیجه مجموعه وزارت صنایع و معدن بتواند به اهداف چشم‌انداز ۲۰ ساله دست یابد و این میسر نیست مگر با بکارگیری ایده‌های نو در فعالیت‌های روزمره.

مربوط به حوزه وزارت صنایع و معادن است براین اساس مطالعاتی در کشورهایی که به نحو احسن میان صنعت و دانشگاه ارتباط برقرار کرده‌اند، صورت گرفته است و نیز بررسی شده است که این کشورها بر چه اصولی تأکید داشته‌اند که صنعت و دانشگاه را به سوی یکدیگر ترغیب نموده‌اند. در داخل کشور نیز تحقیقاتی در خصوص وضعیت صنعت و دانشگاه صورت گرفته و نتیجه آن به صورت پیشنهاداتی از طرف وزارت صنایع و معادن با وزارت علوم مطرح می‌شود تا نهایتاً راهکارهایی جهت ایجاد ارتباط مطلوب میان صنعت و دانشگاه شکل گیرد. در این راستا می‌بایست پروژه‌های صنعتی را با دانشگاه مطرح ساخت و پروژه‌های مربوط به کارآموزی و دوره‌های مختلف دکترا و کارشناسی ارشد نیز مورد نیاز حوزه صنعت باشد در کل فعالیت‌های صنعت برگرفته از تحقیقات دانشگاهی باشد. به علاوه اینکه نماینده‌ای از دانشگاه‌ها در کارگروه‌های تخصصی حاضر شود تا مشکلات حوزه صنعت را مورد بررسی قرار دهد و در نهایت برآمد کارگروه‌ها تعاملی میان دانشگاهیان و اهالی صنعت باشد.

مناسب جهت حل مشکلات را با توجه به ساختار حقوقی سازمان‌های زیر مجموعه وزارت صنایع و معادن و حیطه وظایفشان ارائه می‌دهد.

ستاد در خصوص بورس ایده چه فعالیت‌هایی صورت داده است؟

سامانه‌ای را طراحی نموده ایم که فرد ایده و طرح خود را به بخش دولتی ارائه دهد تا دولت از آن طرح حمایت نماید. در سامانه بورس ایده، فضای طراحی شده است که فرد، کلیات ایده خود را در این فضا مطرح می‌کند تا اگر فردی اعم از دولتی و یا خصوصی قصد شراکت و سرمایه‌گذاری در اجرای این طرح را دارد بتواند اقدام نماید دیگر اینکه امکان ثبت درخواست حمایت هم وجود دارد به این ترتیب که هم سرمایه‌گذار بخش خصوصی و هم سرمایه‌گذار بخش دولتی حضور دارند، به عنوان مثال ایران خودرو در سامانه بورس ایده اعلام نماید که در بخشی از موتور خودرو نیاز به طراحی قطعه

نقش بخش خصوصی در تعامل با این ستاد چیست و آیا در جهت تجاری‌سازی و تعامل با بخش خصوصی تدابیری اندیشیده شده است؟

در این کارگروه‌ها نمایندگان از بخش‌های خصوصی و NGO‌ها نیز حضور دارند و صرفاً حضور دست‌اندرکاران دولتی کافی نیست بلکه باید هم دانشگاهیان و هم سرمایه‌گذاران حقوقی حضور داشته باشند تا مشکلاتی از قبیل مسائل حقوقی، اقتصادی، اجرایی، مطرح شده و با بخش دولتی نیز تعامل برقرار شود دیگر اینکه سازمان صنایع و معادن استان تهران به عنوان یکی از سازمان‌های وزارت صنایع و معادن و یکی از اعضای ستاد نوآوری این مأموریت را دارد تا جلسات مختلفی را با فعالان صنعتی و معدنی بخش خصوصی برگزار نماید و آنها را به

خاصی دارد تا افرادی طرح خود را جهت رفع این معضل ارائه دهند. اینجاست که هم سرمایه‌گذار و هم فرد نوآور با یکدیگر روبرو می‌شوند و فرد نوآور می‌تواند یک سرمایه‌گذار خصوصی و یا دولتی پیدا کرده و ایده‌اش را به او بفروشد و یا اینکه با او مشارکت نماید.

آیا در این خصوص فعالیتی هم صورت گرفته است؟

بله طراحی‌های اولیه این سامانه صورت گرفته است و در حال نهایی شدن است و قصد داریم در سالهای آینده این امر را فرابخشی نماییم تا علاوه بر بخش صنایع و معادن به صورت ملی در سایر زمینه‌های تولیدی و اقتصادی کشور نیز فعالیت کنیم.

اولویت‌های اجرای برنامه‌های ستاد نوآوری به چه ترتیب است؟

اولویت برنامه‌های ما در ابتدا شناسایی وضع موجود است زیرا تا زمانی که وضع موجود را نشناسیم نمی‌توانیم برنامه ریزی داشته باشیم. پس از آن، شناسایی مشکلات و موانع عدم نوآوری و ارائه راهکار جهت افراد نوآور و امکان بروز ایده‌ها و طرح‌هایشان بسیار حائز اهمیت است.

سخن پایانی؟

سیاست دولت در واگذاری برخی فعالیت‌هایش به بخش خصوصی است که با این کار در حقیقت زمینه کارآفرینی را فراهم می‌آورد و شرکت‌های خصوصی نیز در جهت اهداف عالیه نظام می‌توانند نیروهای جوان را به کار گیرند. بنابراین تأکید ما بر این است که نوآوری و شکوفایی مختص به سال ۸۷ نیست و امید است با حمایت‌های دولت هر روز گامی نو در جهت گسترش کارآفرینی و تولید علم و دانش در کشور برداشته شود.

